

ODVAHA ODEVZDÁNÍ SE

MARTA ORNSTEINOVÁ

Marta Ornsteinová se narodila 16. září 1908 v Českých Budějovicích jako dcera obchodníka Adolfa Ornsteina a Josefiny Schönbaumové. Měla pět sourozenců – bratra a čtyři sestry, z nichž Bedřiška podlehla na přelomu let 1918 a 1919 španělské chřipce.

Byla první ženou židovského původu, jež vystudovala učitelský ústav v Českých Budějovicích. Roku 1937 nastoupila do školy v Horních Mokropsech. Díky panu řídícímu Vojtěchu Bezděkovi se dochoval záznam o jejím osudu ve školní kronice, když v roce 1939 zapsal: „Po odstoupení sudetského území Německu a po zřízení Protektorátu Čechy a Morava našly v zemích našich odezvu i árijské (protižidovské) zákony. Zaměstnanci neárijského původu museli být propuštěni ze státních, veřejných a namnoze i jiných služeb. Okresní školní výbor oběžníkem ze dne 10. 2. 1939 žádal o zjištění, nejsou-li na škole učitelé židovského původu. Tak musela přiznat na naší škole židovský původ milá kolegyně sl. Marta Ornsteinová, horlivá a svědomitá učitelka, oddaná celým srdcem škole a dětem, jedna z nejdovednějších učitelek na okrese, ozdoba stavu učitelského. Dne 16. 3. byla dána na trvalou dovolenou, naposled učila v sobotu 18. 3. 1939.“

Marta za války pracovala na Židovské obci a starala se o svého otce Adolfa, její matka zemřela v roce 1940. V roce 1941 se Marta provdala za Otu Bleiera, který v prvních letech války pracoval jako učitel v židovské škole. V červenci 1943 byla s manželem i otcem deportována do terezínského ghetta, kde Adolf Ornstein zemřel na selhání srdce. Marta s manželem se v Terezíně stali vychovateli židovských dětí. Oto byl v září 1944 zařazen do jednoho z posledních transportů do Osvětimi, poté byl přeřazen do Dachau, kde zemřel v lednu 1945.

Marta zůstala dle rodinné verze až do konce války v Terezíně. V databázi přeživších je však záznam jejího transportu v říjnu 1944 do Osvětimi s tím, že osvobozena byla v koncentračním táboře Birnbäumel.

Většina její rodiny válku nepřežila, výjimkou byla díky smíšenému manželství její nejstarší sestra Ida s dětmi a syn Martina bratra, který přežil za dramatických okolností. Marta Ornsteinová ještě před válkou zaznamenala vzpomínky svého otce, jež se staly významným podkladem pro mapování židovských menšin na českém a moravském venkově.